

Cavalerii mesei rotunde în cartea „Conacul dintre vii”

De câțiva ani, legătura mea sufletească, cu o serie de oameni ai scrisului din București și mai ales din provincie a dat frumusețe și tărie cuvântului, s-a tot lărgit, concretizându-se în bucurie și în serioase prietenii literare.

Consider că primul poate să fie în atâtea cazuri ideal, realmente stăpân și vrednic să ne unească gândurile, să ne apropie, cum nu de puține ori poate să ne dezbine și să ne îndepărteze de la masa cuvintelor. Cine poate fi învinuit de aceste schimbări ce ni se oferă, în multe cazuri, pe nepusă masă? A cui este culpa? Aș răspunde cu oarecare responsabilitate, că este a noastră, a tuturor și a nimănu! Cei mai mulți dintre care scriu nu cred că fac acest lucru doar pentru a impresiona, pentru a-i stimula pe cititori și a-i îndemna să le iubească scrierile, ci mai degrabă pentru a lăsa ceva nemărginirii, acele nemuritoare semințe, din care va răsări cuvântul, metafora sufletului și a ochiului.

Spuneam la început că am multe și trainice prietenii, apropieri literare, la baza acestora stand zecile și zecile de scrisori, sute și sute de pagini de poezie, proză, eseu etc., pe care ni le oferim spre acea judecată” critică și mai ales omenească. Noi, prietenii, trăim mult mai devreme decât cititorul emoția și starea firească din care încercăm să smulgem, să aflăm ce a spus autorul, unde a ajuns și dacă și-a încălzit suficient sufletul pentru a da forță și claritate personajelor cărții. Printre cei mai recentți prieteni în ale scrisului se află Culiță Ioan UȘURELU, declarat Omul Anului 2004 de către American Biographical Institute, proprietarul unei reviste literare, „Salonul Literar”, un publicist și un prozator de substanță, autorul unor romane, eseuri și proze scurte de înalt nivel etic și estetic.

Culiță Ioan UȘURELU parcă și-ar desena opera, reprezentându-se ca un prozator deschis, cunoscător al vieții, temperat, bine informat, inteligent și cu o neseacă energie a echilibrului de gândire și sensibilitate. Cartea Domniei Sale poartă un titlu eminent de suflet, „CONACUL DINTRE VII”, adică acea casă în care te simți înconjurat de lăstari, pe care vor străluci boabele dulci sau picăturile ce ne învelesc privirile în serile când ne spunem păsările dintr-o zi sau din mai multe zile ale vieții noastre. Exista în această carte locuri și oameni, întâmplări și împrejurimi, pe care începem să le iubim, de parcă noi înșine le-am parcurs și ne-am confruntat cu acele situații și trăiri de excepție.

Culiță Ioan UȘURELU scrie degajat, parcă pentru a scăpa de niște apăsări sufletești, nu datorită faptului că l-au chinuit, ci, mai mult, fiindcă le-a cunoscut atât de mult încât îi deveniseră aproape o povară. O povară care se desfășoară într-un echilibru deplin, statornic și somptuos, agreabil și mereu nuanțat. Bun povestitor și fin creator de dialog, prozatorul își conduce acțiunea în limitele spațiului propus, de la început de agresivitate, îmbrânceană chiar, până la un dialog ascuțit și, destul de des, hazos, pe unele locuri „cu scurte și penibile amenințări cum ar fi această punere la punct: „Tinere, vezi că eu nu știu multe! La mine nu merge să-mi atingă vreun străin femeia că fac moarte de om !Auzi?” Am citat din povestirea „Autobuzul”.

Povestirile din „Conacul dintre vii” în locul unui jurnal, al unui calendar în care însemnările timpului s-au ivit într-o sumedenie de discuții purtate în multe zile și

seri, între niște cavaleri ai mesei rotunde care n-au alt țel decât acela de a lăsa între pereții unui conac sau între coperțile unei cărți amintiri și întâmplări cu iz arhaic și miros de vin Curat, de cele mai multe ori cu efecte moralizator. Nu de puține ori, personajele își descarcă sufletul fără prea multe menajamente, direct și firesc așa cum fac niște oameni mari, cu responsabilitățile lor, unele mai însemnate, altele mai puțin. Povestirea "Bătrânul și... femeile", spre exemplu, este rezumatul unei largi dezbateri care, la început, ar putea induce ideea că se îndreaptă către un sâmbure de contradicție, dar nu se ajunge până acolo, ci mai degrabă la dialogul între un tânăr cadru didactic (mai târziu ajuns inginer) și un fost avocat cu studii în Franța, om de 75 de ani, care vine într-un sat uitat de lume, ocolit de cei de la oraș, pentru a preda obiectul limba franceză. Această discuție, care, inițial pare una despre educație este îndreptată de tânărul Ioan Bocu în alt sens, transformând-o chiar într-o aventură de dragoste a bătrânului profesor cu o franțuzoaică găsită în timpul războiului, ascunsă la un conac. "Vă închipuiți, cred, că tot timpul cât am stat la conac, am avut-o alături pe Monique. Aș fi vrut, asemenea lui Faust să opresc zilele și nopțile în loc (o, instant, reste) aș fi vrut să se termine războiul, dar dușmanul nu m-a ascultat ("Bătrânul...și femeia").

Povestea lui Culiță Ioan Ușurelu surprinde de la o pagină la alta prin miez, devin repere de imagini, teritorii cu mare încărcătură emoțională, generând atitudini, perenitate în observații, adevărate explozii ce fac să sară sufletul în aer, toate având loc într-o lume față de care nu suntem indiferenți și nici străini, dovezi incontestabile pentru gustul autorului.

Există în proza din "Conacul dintre vii" acel travaliu de biografii și identități, o bună cunoaștere a întâmplărilor, poate nu cu totul ieșit din comun, dar plin de viață, multe cazuri care se petrec într-un birou, o cancelarie, pe strada, într-un autobuz, sau de ce nu?... într-un conac.

Faptul că scriitorul Culiță Ioan Ușurelu s-a aplecat spre acest fel de scriere, scoate în evidență cunoașterea și trecerea cu respect și decentă prin această lume, cu umerii încărcăți de poveri, din care domnia sa extrage atâta simplitate și seriozitatea lucrurilor cât și starea lor vastă.

Unele pagini sunt reală satisfacție intelectuală, altele vorbesc despre izbânda în dragoste sau muncă, dar și despre eșecuri sociale sau familiale, când, din cauza unui amant, amante sau lipsei de serviciu se destramă familia, se distrug suflete nevinovate de copii, de femei, bărbați, de părinți.... Aproape toate povestirile încep cu descrierile calme sugestive, ca imediat să se demareze în forță, să captiveze, prin concentrarea acțiunii. Povestiri cum sunt "La vremuri noi, tot noi", "Examenul", "Navetistul", "Vagonul mărturisirilor" și "Zevzecul" devin adevărate bijuterii. Acolo unde lipsește dialogul, farmecul prozei se mărginește cu metafora, cu poezia. Pentru autor, a scrie este un mod de a trăi, noi știind câteva și despre munca sisifică pentru fiecare apariție a "Salonului literar", la care este director și om de serviciu. Având deosebită plăcere de a povesti, Culiță Ioan Ușurelu are credință, ca și mine, că volumul "Conacul dintre vii", va deveni cunoscut și, mai ales, recunoscut în literatura noastră. Alături de autor, cred în viitorul acestei cărți.

Miron ȚIC